Komeleya Amadekarî û Parastina Neteweyî ya Koçberan (MVM)

KANTAMA

#6

Îlon 2026

Di dilê elmasê de

MIROV HEYE

Peyama Nivîskar

Her kes dikare û divê her kes xwe amade bike

Jin jî beşdar in

Amadebûn ne tirs e ew hesteke ewlehiyê pêk tîne

Çalakî

Ji wergirê agahiyê heta belavkerê agahiyê

Maahanmuuttajien Varautumis- ja Maanpuolustusyhdistys ry

MVM

MIROV CIVAK EWLEHÎ

BI HEV RE, FÎNLANDIYEKE BIHÊZ

NAWEROK

Îlona 2026 | Hejmar 6

Gotara Gerînendeyê Gişti 3
Di navenda ewlehiya tevahî de hûn hene

Peyama Nivîskar 4
Her kes dikare û divê her kes xwe amade bike

Perspektîfa pisporan 5
Polîs wekî lîstikvanekî ewlehiyê yê berfireh li Fînlandiyayê

Çalakî 6–7
Ji wergirê agahiyê heta belavkarê agahiyê

Jin jî beşdar in 8
Amadebûn ne tirs e ew hestiya ewlehiyê tîne

Serişteyên amadekariyê 9
Tarîtî zêde dibe hûn amade ne?

Dengê ciwanan 10
Leşkerî beşek piçûk a jiyanê ye, lê hûn dikarin di wê demê de gelek tiştan fêr bibin

Bûyerên heyî 11
Çima hêjayî temamkirina xizmeta leşkerî ye û ew çi feydeyê dide jiyana sivîl û kar?

Ferhenga ewlehiyê 12

Di dilê elmasê de mirov heye

Di navenda ewlehiya giştî de hûn in

Dema ku em behsa amadekariyê dikin, tiştê yekem ku tê bîra gelek kesan şer e. Ev yek têgihîştî ye, nemaze di rewşa cîhana îro de. Lê amadekarî û ewlehiya giştî tiştên gelekî berfrawantir in.

Nirxandina rîska neteweyî ya Fînlandiyayê 21 modelên gef û astengiyên girîng ên neteweyî destnîşan kirine. Bikaranîna hêza leşkerî tenê yek ji wan e. Civaka me her wiha ji bo mînak, qutbûna elektrîkê û telekomunîkasyonê, qezayên giran, bûyerên xwezayî, epidemiyan û gelek rewşên din ku dikarin jiyana me ya rojane asteng bikin, amade dibe.
Dema ku hûn ji nêz ve li vê yekê binêrin, hûn ê tiştekî pir girîng li ser Fînlandiyayê fêm bikin: jiyana rojane ya ewle bi xwe çênabe.

Li pişt wê gelek kar heye ku dewlet, rayedar, şaredarî, şirket, rêxistin û gelek aktorên din her roj dikin. Piraniya vê xebatê di jiyana me ya rojane de nayê dîtin û dibe ku ev tam nîşan bide ka pergal çiqas baş dixebite. Dema ku em sibehê şiyar dibin, elektrîk dixebite, av ji çeşmeyê tê, girêdanên telekomunîkasyonê dixebitin, heke hewce bike alîkarî heye û xizmetên girîng ên civakê berdewam dikin.

Ewlehiya giştî gelek caran wekî elmas tê tesvîrkirin. Ez difikirim ku ya herî girîng ew e ku mirov li navenda elmasê binêre. Di wê navendê de kes heye. Tu û ez jî.

Peyama Rêveberê Giştî
Şaho Jaf,
Rêveberê MVM ry

Civak dikare sîsteman ava bike, rayedar dikarin amadekariyan bikin û rêxistin dikarin perwerdeyan bidin, lê civakeke ewle hewcedarî mirovên jêhatî ye jî. Ne hewce ye ku her yek ji me pisporekî ewlehiyê be.

Jiyaneke rojane ya ewle bi xwe çênabe.

Di navenda elmasê de kesane heye.

Rola min dikare bi tiştên pir biçûk dest pê bike. Ez dizanim çawa di dema qutbûna elektrîkê de tevbigerim. Ez dikarim lênêrîna xwe û ya hezkiriyên xwe bikim. Ez dizanim ku agahdariya pêbawer ji ku derê bistînim. Ez dikarim di rewşek aloz de bi aramî tevbigerim. Ger hêz û jêhatîbûna min têr bike, dibe ku ez bikaribim alîkariya kesekî din jî bikim.
Ev pir girîng e. Her ku em bêtir bikaribin lênêrîna xwe û hezkiriyên xwe bikin, ew çend ji bo rayedar û dilxwazan çavkaniyên zêdetir dimînin da ku alîkariya kesên ku herî zêde hewcedar in bikin.
Ji ber vê yekê ez dixwazim her yek ji me teşwîq bikim ku niha cihê xwe di ewlehiya giştî ya Fînlandiyayê de bibîne ne tenê dema ku tiştek diqewime.
Bi taybetî, em mirovên bi paşxaneya koçber li vir roleke girîng dilîzin. Jêhatîbûna ziman dibe ku cûda be, paşxane û jêhatîbûnên me dibe ku cûda bin. Lêbelê, ewlehiya giştî napirse ka kesek li ku derê ji dayik bûye; ew dipirse ka em çi dizanin, em çawa tevdigerin û gelo em dikarin di demên pêwîst de lênêrîna hev bikin.
Amadekarî ne tirsa ji pêşerojê ye. Ew zanîn, jêhatîbûn, berpirsiyarî û şiyana tevgerînê ye.

Amadekarî ne tirsa ji pêşerojê ye. Ew zanîn, pisporî, berpirsiyarî û şiyana kiryarê ye.

Ewlehiya Fînlandiyayê ne tenê bi xebata rayedaran tê avakirin; ew ji aliyê me hemûyan ve tê avakirin. Li navenda almasê mirovek heye. Û her yek ji me dikare wî almasî xurttir bike.

Her kes dikare û her kes divê xwe amade bike

Rewşa ewlehiyê ya Fînlandiyayê û hesta ewlehiyê ya xelkê di çar sal û nîvên dawî de guheriye. Parastina neteweyî hem di warê maddî û hem jî di warê darayî de hevkar û çavkaniyên nû bi dest xistine. Li gorî lêkolînan, xelk jî piştgiriya xurtkirina parastina neteweyî dike.
Ev geşedan heta ser operasyonên rayedarên din ên ewlehiyê û pêşxistina amadekariyê jî bandor buye. Rayedaran girîngiya hevkariyê hem di plansaziyê de û hem jî di perwerdehiya pratîkî de çêtir fêm kiriye. Operasyonên ku baş hatine plansazkirin, di rewşên rastîn de kêmkirina rîskan û parastina jiyanê hêsantir dikin.

Amadekarî bi hev re xurt dibe

Di Çileya 2025an de,

Hikûmeta Fînlandiyayê Stratejiya Ewlehiya Civakî ya 2025an wekî biryareke prensîbî weşand. Armanca stratejiyê ew e ku tevî xalên destpêkê yên cuda, ji bo her kesî çarçoveyeke hevpar ji bo pêkanîna ewlehiya berfireh peyda bike. Stratejiya ewlehiyê modelek xebatê ya ewlehiya berfireh vedibêje ku tê de erk û karên girîng ên civakê bi hevkariya di navbera rayedar, karsazî, rêxistin û welatiyan de têne birêvebirin.

Ewlehiya berfireh bingeha berxwedana civaka Fînlandiyayê ya li dijî krîzan pêk tîne.

Hemû aktorên di civakê de bi hev re beşdarî ewlekirina erk û karên girîng dibin. Nermbûn û berdewamiya hevkariya di navbera sektor û astên çalakiyên cuda yên civakê de, şertên bingehîn in ji bo xurtkirina berxwedana li dijî krîzan.

Di parastina sivîl de hûn jî dikarin perwerde bibin

Ma hûn dizanin ku Fînlandiya di warê parastina sivîl de welatê pêşeng ê Ewropayê ye? Li Fînlandiyayê 50,500 stargehên parastina sivîl hene ku kapasîteya wan digehîje 4.8 mîlyon cihên stargehê.

Manevra (temrîna) parastina sivîl Suojaan 2026 di navbera 2 û 3yê Îlonê de li Kuopoyê hate lidarxistin. Vê manevrayê parastina nifûseke mezin di nav alozî û rewşên awarte yên cuda de ceriband û nêzî 2,000 kesî beşdarî wê bûn. Armanc ew bû ku hevkariya di navbera rayedar û aktorên herêmî de bê pêşxistin; her wiha di rewşên ku fonksiyona normal a civakê têk çûye de, birêvebirî, hişmendiya rewşê û ragihandin bêne xurtkirin.

Lê belê, ma em dizanin ku parastina sivîl çi ye, çawa tê nîşankirin, an jî mirov çawa di stargeheke parastina sivîl de tevdigere? Bidestxistina agahdariyê sebirê dixwaze û pir caran divê ji çend çavkaniyên cuda bê peydakirin. Di vê pêvajoyê de dilxwazên ji qada rêxistinan roleke girîng dilîzin. Pakêta agahdariya pratîkî ya ku ji hêla Komeleya Amadekariya Koçberan û Parastina Neteweyî (MVM ry) ve hatî berhev kirin destpêkek pir baş e. Ev agahdarî li ser malpera komeleyê dikare bê dîtin.

Her kes di ewlehiya giştî de aktorekî sereke ye

Civak pratîkên xwe dişopîne û li qadên lawaz an jî aliyên ku hewcedarî pêşxistinê ne digere.

Amadekarî bi rêya gelek projeyan tê pêşxistin wekî projeya tewsiye û amadekariya 72 demjimêran ku çend sal berê ji hêla rayedar û rêxistinan ve ji bo malbatan hate destpêkirin. Vê projeyê rêwerz û talîmatên berfireh ên li ser amadekariyê bi şiklê broşûrekê belav kirin.

Polîs wekî aktorekî sereke yê ewlehiya berfireh li Fînlandiyayê

Sami Kalliomaa | Mufetîşê Sereke yê Polîsan

Erka sereke ya polîsên Fînlandiyayê parastina mirovan û civakê ye. Polîs pêşiyê li sûcan digire, lêkolîna wan dike û berpirsiyarê parastina aramiya giştî û ewlehiyê ye; her wiha misogerkirina aramiya civakî jî li ser milê wî ye.

Erkên polîsan, di nav tiştên din de, derxistina belge û destûrên ku bi qanûnê hatine diyarkirin jî dihewînin; wekî derxistina pasaport an kartên nasnameyê. Polîs di qezayan, rewşên tundûtûjiyê û aloziyên din de alîkariyê dide. Di rewşên lezgîn û awarte de, hûn dikarin bi riya telefonkirina jimareya giştî ya awarte 112 bi polîsan re têkiliyê deynin.

Li Fînlandiyayê polîs li gorî qanûnê dixebite

Polîs bi awayekî wekhev bi mirovan re tevdigere û rêzê li mafên bingehîn û mafên mirovan ên her kesî digire. Xizmetên polîsan ji bo her kesî vekirî ne; bêyî ku reh û regez, netewe, ziman an olê wî/wê çi be. Qurbaniyekî sûc dikare bûyerê ji polîsan re ragihîne. Ger pêwîst be, ji bo alîkariyê wergêrek jî dikare bê daxwazkirin.
Xebata polîsan di jiyana rojane de bi riya çalakiyên pêşîlêgirtinê jî bi xurtî diyar dibe. Polîs li gel ciwanan civînan li dar dixe, serdana dibistanan dike, şîretan dide civakan û diyardeyên ku ewlehiyê xera dikin dişopîne. Armanc ew e ku pêşî li pirsgirêkan bê girtin berî ku ew bibin sûc an jî aloziyên cidî.

Polîs di ewlehiya berfireh a Fînlandiyayê de roleke girîng dilîze

Ewlehiya berfireh tê wê wateyê ku rayedar, şaredarî, karsazî, rêxistin û gel bi hev re dixebitin da ku civak di nav krîz û aloziyên cuda de jî ewle bimîne. Modela xebatê ya ewlehiya berfireh a Fînlandiyayê beşekî girîng ê amadekariyê ye û ev model erk û karên hêmanî yên civakê diyarkirî dike ku divê di hemû rewşan de bêne ewlekirin.

Yek ji van fonksiyonan ewlehiya navxweyî ye ku polîs ji bo wê berpirsiyariyeke berfireh hildigire ser milê xwe. Aloziyên civakî yên cuda, bêyî ku çavkanî an mekanîzmaya wan çi be, pir caran di qada karê polîsan de wekî aloziyên aramiya giştî û ewlehiyê diyar dibin.

Şênî û hemwelatî di misogerkirina ewlehiya giştî de roleke girîng dilîzin. Her kes dikare bi rêya peyrewkirina qanûn û rêwerzên rayedaran, alîkarîdana yên din, û ragihandina sûc û rewşên xeternak ji bo rayedaran, piştgiriyê bide ewlehiyê. Di heman demê de, girîng e bê zanîn ku divê agahiyên li ser înternetê bi baldarî û hişyarî bêne nirxandin; her wiha nûçe û peyamên rayedaran divê rasterast ji kanalên wan ên fermî bêne kontrolkirin. Divê agahiyên derew û şaş neyêne belavkirin, ji ber ku ev yek dikare bibe sedema tirsê û karê rayedaran dijwartir bike.

Hûn dikarin baweriya xwe bi polîsan bînin.

Baweriya di navbera polîsan û şêniyan de piştgiriyê dide ewlehiya giştî ya civakê. Hûn dikarin rasterast bi polîsan re têkiliyê deynin, daxwaza şîret û alîkariyê bikin.

Fînlandiyayeke ewle bi hevkariyê û bi wê hestê tê afirandin ku her kes xwe wekî parçeyekî civakê bibîne. Her yek ji me dikare bi kiryar, gav û hilbijartinên xwe yên rojane ewlehiya civakê xurttir bike.

JI WERGIRTINA AGAHIYÊ HETA BELAVKIRINA AGAHIYÊ

Îlon ji bo MVM ry mehekî pir çalak bû. Em di heman demê de hem wergir û hem jî belavkerê agahiyan bûn. Tîma me ya rahêneran beşdarî gelek xulên perwerdehiyê yên ewlehî û amadekariyê bû. Di heman demê de, me bi riya çalakiyên xwe yên agahdarkirinê agahî belav kirin.

Fikir hêsan e: Ji bo ku em agahiyên ewlehiyê yên pêbawer bi yên din re parve bikin, divê em pêşiyê şarezayiyên xwe fêr bibin, meşk bikin û pêş bixin. Di Îlonê de gelek gavên girîng ber bi pêş ve hatin avêtin.

Şiyana birêvebirina erka rahêneriyê

Endamên tîma perwerdeyê ya MVM ry perwerdeya rahêneriyê ya asteya K1 a MPKê temam kirin. Ev perwerde ji bo birêvebirina erkên perwerdekarî di nav MPKê de şarezayiyên pêwîst dide me û dibe bingehek da ku em di pêşerojê de bi awayekî çalaktir beşdarî pêkanîna van perwerdeyan bibin.
Di heman demê de, şarezayiya tîmê di gelek warên cuda yên ewlehiyê de hat xurtkirin.

Mîsogerkirina ewlehiya rojane bi gavên pratîkî

Beşek ji tîma me beşdarî xula "Ewlehiya Rojane" ya MPKê bû, ku bi hevkariya Komeleya Jinên ji bo Amadekarî û Berevaniya Neteweyî ya Fînlandiyayê (Naisten Valmiusliitto) hatibû organîzekirin.

Xulê fêrî me kir ku em çawa rîskên ewlehiyê yên li mal û derdora xwe nas bikin û di pratîkê de ji bo wan amade bibin. Mijarên serdest ev bûn: banga alîkariya awarte, vemirandina agir, alîkariya yekem a hawarçûnê, dabînkirina pêdiviyên malê yên 72 seetan (kotivara), bingehên ewlehiya sîber û amadekarî ji bo qutbûn û astengiyên cuda.

Di nav xulê de ne tenê dersên teorîk, di heman demê de meşqa pratîkî ya van şarezayiyan jî hebû. Hînboona pratîkî tiştan berçav û zelal dike: zanîn tenê wê demê dibe tecrûbe dema ku mirov bikaribe di jiyana rojane de bi kar bîne.

Ewlehî di heman demê de xurtbûna derûnî û hişmendî ye

Hin ji tîmê me yê perwerdeyê perwerdehiyek du rojî ya berxwedana krîza derûnî jî temam kirin, ku bi hevkariya Komeleya Kursa Ewlehiyê, Lijneya Şêwirmendiya Herêmî ya Uusimaa ya Komeleya Amadekariya Jinan û Pirtûkxaneya Järvenpää hate organîzekirin.

Perwerde rewşên krîzê yên cûrbecûr, alîkariya yekem a derûnî û çawa dilxwaz dikare bi kesekî re di rewşek dijwar de hevdîtin bike û piştgiriyê bide wî/wê vedihewîne.

Dema ku behsa amadekariyê tê kirin, hêsan e ku meriv li ser pêdiviyên malê, qutbûna elektrîkê an stargehên parastina sivîl bifikire. Lêbelê, di rewşek krîzê de, şiyana hevdîtina bi kesekî re, naskirina hewcedariya piştgiriyê û parastina şiyana xwe ya fonksiyonê jî hewce ye.

Ji ber vê yekê berxwedana krîza derûnî beşek girîng a ewlehiya giştî ye.

Şarezayiya parastina sivîl gav bi gav pêş dikeve

Me di qada perwerdeya parastina sivîl de gavên nû avêtin. Niha di nav tîma me de yekem rahênerê parastina sivîl (VSS) Şaho Jaf heye; yek ji endamên me kariye wekî alîkarê rahênerê VSSê kar bike û hin endamên me jî perwerdeya xwe ya pêşketî ya yekem di warê parastina sivîl de temam kirine.

Armanca me ew e ku bi qasî ku guncaw be, endamên tîma me li gorî bernameya xwe di rêya rahêneriyê de pêş bikevin.

Pêşiyê em fêr dibin.
Paşê em meşk dikin.
Paşê jî em zanînê vediguhezînin.

ZANÎNA FÊRBÛYÎ TÊ PARVEKIRIN

Lê belê di meha Îlonê de em tenê nebûn wergirên agahiyê.

3ê Îlonê

Agahdarkirina li Espooyê: Çalakiyeke taybet ji bo erebîaxêvan

Me li Espooyê ji bo civaka erebîaxêv çalakiyeke agahdarkirinê çêkir. Di çalakiyê de, mijarên girîng ên wekî ewlehiya berfireh, erka bergiriya neçarî (asevelvollisuus), xizmeta leşkerî, vebijarkên din ên xizmetguzariyê û derfetên cuda yên beşdarbûnê di avakirina ewlehiya civaka Fînlandiyayê de hatin nîqaşkirin.
Perspektîfa ewlehiya berfireh di vê çalakiyê de taybetmendiyeke pir girîng bû. Li Fînlandiyayê, ewlehî ne tenê ji aliyê Hêzên Parastinê (Puolustusvoimat) an jî desthilatdarên din ve tê avakirin; şîrket, rêxistin, civak û welatiyên asayî jî rasterast beşdarî vê pêvajoyê dibin. Her kes dikare li gorî derfet û mercên xwe, rêya beşdarbûnê di vê pergala ewlehiyê de bibîne.

6ê Îlonê

Derfeteke nû ji bo ciwanên rûsîaxêv

Me ji bo ciwanên rûsîaxêv çalakiyeke agahdarkirinê çêkir. Di vê çalakiyê de bal hat kişandin ser erka bergiriya neçarî (asevelvollisuus), xizmeta leşkerî, xebatên dilxwazî û derfetên ku ciwan dikarin rêya xwe di pergala berevanî û ewlehiya neteweyî de bibînin.
Di her du çalakiyan de jî, firsenda pirsa pirsan û wergirtina bersivan taybetmendiyeke pir girîng bû. Ji bo kesên ku jê ne agahdar bin, pergala ewlehî û berevaniya neteweyî ya Fînlandiyayê dikare pir tevlihev bixuye. Derfeta gotûbêjkirin û nîqaşkirina mijaran bi zimanê zikmakî, astengiyên li ber fêrbûn, têgihiştin û beşdarbûna civakî radike.

Perwerdeya Ewlehiya Rojane (MPK)

K1-perwerdehiya MPKê

Perwerde û pêşvebirina şarezayiya parastina sivîl

VSS

Ewlehiya dîjîtal û belavkirina agahiyan li ser înternetê

Dibe ku ne her kes bikaribe rasterast beşdarî perwerde an civînên agahdarkirinê bibe. Ji ber vê yekê, me dest bi berhevkirin û weşandina agahiyên têkildarî ewlehî, amadekarî û parastina sivîl li ser malpera xwe kiriye, da ku dema pêwîst be her kes bikaribe bi hêsanî bigihîjê de û bi kar bîne.
Me yekem car rêwerzên di warê parastina sivîl de bi çend zimanan weşandin. Armanca me ew e ku em avakirina vê tora agahdariyê berdewam bikin û hêdî hêdî zanyariyên pratîkî yên din ên ewlehî û amadekariyê lê zêde bikin.
Ji bo me, ragihandina ewlehiyê ya pirzimanî ne tenê wergerandina peyvan ji zimanekî bo zimanekî din e; armanca sereke ew e ku civak û kes agahiyan bi kûrî fêm bikin û bizanin ka dê çawa di jiyana xwe ya rojane de bi kar bînin.

Gava paşîn a xebatên me: Bajarê Tampereyê

Parvekirina agahiyên ewlehiyê dê di meha Cotmehê de jî berdewam bike. Roja şemiyê, 24ê Cotmehê, ji saet 10:00î heta 14:00î, em ê li stargeha parastina sivîl a Liisankallio ku li Tampereyê nêzîkî Dêra Kalevayê (navnîşan: Liisankatu 2) ye, amade bin.

Di nav rojê de, derfet ji bo hemû welatiyan heye ku ji nêz ve stargeha parastina sivîl nas bikin û li ser mijarên parastina sivîl û amadekariya 72 saetan agahiyên pratîkî wergirin.
Heke hûn li Tampereyê an li herêmên derdora wê dijîn, ferman bikin tevlî me bibin! Werin stargeha parastina sivîl ji nêz ve bibînin, li ser amadekariyê tiştên nû fêr bibin û pirsên ku di hişê we de nezelal in ji pisporên me bipirsin.

Meha Îlonê bi awayekî pir zelal nîşanî me da ku veguherîna ji wergirê agahiyê ber bi belavkarê agahiyê ve ji bo me tê çi wateyê.

PÊŞÎ EM BIXWE FÊR DIBIN. PAŞÊ EM DI JIYANA ROJANE DE PRATÎK DIKIN. HER KU ŞAREZAYIYÊN ME PÊŞ DIKEVIN, EM WAN DIGIHÎJÎNIN ASTEKE BILINDTIR Û VEDIGUHERÎNIN ÇAVKANIYEKÊ JI BO KESÊN NÛ, CIVAKÊN NÛ Û HÊDÎ HÊDÎ BI ZIMANÊN CUDA.

Amadekarî ne ji ber tirsê ye, ew çavkaniya ewlehiyê ye

Şarezayî û pisporiya ewlehiyê hem di qada kar de hem jî di jiyana rojane de gelekî bikêrhatî ye. Ji bo endamekî MVM ry ku di warê perwerdeya temenê biçûk de (varhaiskasvatus) dixebite, pêşbînîkirin, birêvebirina xetereyan û şiyan û hêza tevgeryanê di rewşên cuda de beşek ji kar û erkên rojane ne. Di vê hejmarê de, ew behsa sedemên tevlîbûna xwe ya MVM ry dike û rave dike ku çima amadekarî berî her tiştî hesteke kûr a ewlehiyê dide mirovan.

Natalia Pienimaa

Ez welatiyekî Fînlandiyayê me ku paşxaneya min koçber e. Zêdetirî 30 salan e ku ez li Fînlandiyayê dijîm ku ev dike piraniya jiyana min. Fînlandiya mala min e; malbat, zarok û neviyên min li vir in û ez bi tewahî hîs dikim ku aîdî vê civakê me.
Ez dixwazim endamekî çalak ê civakê bim û rola xwe di xemlandin û bihêzkirina civakê de bilîzim, da ku Fînlandiya ji bo me hemûyan bibe cihekî ewletir, aramtir û hevgirtîtir.
Di warê pîşeyî de, ez di qada perwerdeya temenê biçûk (varhaiskasvatus) de xebatkarekî civakî me û li navendeke lênêrîna rojane (päiväkoti) dixebitim. Di karê min de ewlehî, berçavgirtina maf û pêdiviyên yên din û xwedîderketin beşên bingehîn ên nasnameya min a pîşeyî ne. Di perwerdeya temenê biçûk de, afirandina jîngeheke ewle, pêşbînîkirina rîskan û şiyana tevgeryanê di rewşên cuda de beşek ji erka min a rojane ne. Ez dixwazim rola xwe bi cih bînim da ku hesta ewlehiyê di nav zarok, malbat û hevalên kar de bihêztir bikim.

Rewşa aloz û neîstîqrar a cîhanê ya niha, daxwaza min a ji bo fêrbûna zêdetir di warê ewlehî, amadekarî û berxwedêriya krîzan de zêde kiriye. Ez dixwazim çêtir fêm bikim ka ez dikarim çi bikim û bi çi awayî di rewşên cuda yên alozî û krîzan de tevbigerim.

Bi rêya MVM ry, ez dikarim zanîn û şarezayiyên xwe yên ku hem di qada kar de hem jî di jiyana rojane de bikêrhatî ne, pêş bixim. Ji bo min amadekarî nayê wateya tirsê; berevajî vê, zanyarî, pêşbînîkirin û amadekarî hesteke kûr a ewlehiyê ava dikin. Dema ku hûn dizanin ka dê di rewşên cuda de çawa tevbigerin, hûn dikarin bi aramî û bi awayekî sîstematîk nêzî çareserkirina pirsgirêkan bibin.

Ez wekî endam û beşek ji tîma perwerdekaran tevlî Komeleya Amadekariya Koçberan û Parastina Neteweyî (MVM ry) bûm, ji ber ku ez dixwazim fêr bibim, beşdar bibim û ji bo civakê bikêrhatî bim. Wekî din, ez wê yekê pir girîng dibînim ku kesên bi paşxaneya koçber bi awayekî çalak beşdarî avakirina ewlehî û bihêzkirina civaka Fînlandiyayê bibin.

Ez kesên din jî teşwîq dikim ku beşdarî van xebatan bibin. Bi riya komeleyê, hûn dikarin zanyarî û agahiyên herî nû derbarê çalakî, perwerde û derfetên hevkariyê de bistînin. Wekî din, hûn dikarin tiştên nû fêr bibin, bi kesên nû re werin gel hev û rêyên herî guncaw ji bo tevlêbûn û beşdarbûna xwe bibînin.

Ez bawer dikim ku her yek ji me dikare ji bo ewlehiya me ya hevpar tiştekî girîng bike.
Dema ku em şarezayiyên xwe xurt bikin û piştgiriya hev bikin, em civakeke ewletir û hevgirtîtir ava dikin.

TARÎTIYA PAYÎZÊ Û AMADEKARIYA MALÊ

Her ku payîz nêzîk dibe, roj kurttir dibin û tarîtî zêdetir dibe. Tarîtî bandorê li ewlehiya rojane hem li malê hem jî li derve dike. Heta qutbûna elektrîkê ya asayî jî heke di tarîtiya êvarê an şevê de çêbibe, hesteke bi tewahî cuda di nav mirovan de çêdike. Ji ber vê yekê, niha demeke gelekî guncaw e ku mirov çend tiştên piçûk lê girîng kontrol bike.

Li derve berçav bin û xwe bide nîşandan

Reflektor (ronîder) alîkariya ajokaran dike ku peyayan gelekî zûtir bibînin. Pêşniyara niha ew e ku herî kêm du reflektor werin bikaranîn da ku hûn ji aliyên cuda ve werin dîtin. Çêtir e reflektora daliqandî li bilindahiya çong/çokan ve girêdayî be da ku bikaribe bi azadî bilivire. Bi taybetî girîng e ku reflektor ji aliyê rê ve bi zelalî bê dîtin. Wekî din, reflektor dikarin li ser her du dest an lingan jî werin girêdan.

Li ser bisiklêtê jî ronahî û reflektoran ji bîr nekin

Di tarîtiyê de, divê li pêşiya bisiklêta we ronahiyeke (fener) spî an zer a vêxistî û li paşiyê jî ronahiyeke sor hebe. Her weha reflektorên bisiklêta xwe jî kontrol bikin.

Heta ku hûn li kolaneke ku bi başî hatibe ronîkirin ajoyê bikin jî, baweriya xwe neynin ku ajokar dê we bixweber bibînin; tarîtî, baran û ronahiya fenerên otomobîlên ku ji pêş ve tên dikarin dîtina we gelekî dijwar bikin.

Ji bo heywanên xwe yên malê jî reflektoran bi kar bînin

Kun hûn di tarîtiyê de bi kûçikê xwe re derdikevin, baş e ku heywanê we jî reflektor hebe — wekî valahiyên reflektordar, panteke reflektordar an ronahiyeke biçûk.
Bi vî awayî ajokar, bisiklêtvan û kesên din dikarin we û kûçikê we di demê de bibînin.
Bi taybetî kûçikê tarî di tarîtiyê de dikare hema hema nayê dîtin.

Gelo hûn dizanin di tarîtiyê de fenera xwe li ku bibînin?

Baş e ku hûn fenera xwe ya destan an fenera serî li cihekî wisa bihêlin ku hûn bikaribin di tarîtiyê de jî bi hêsanî bibînin. Her weha, pîlên (pilyên) wan kontrol bikin û çavkaniyên hêzê yên cîgir (mîna powerbank) bi temamî şarj bikin.

Dema ku hûn mûman pê dixin, ewlehiya agir ji bîr nekin

Mû di demsala payîzê de, hem ji bo afirandina hewayeke germ hem jî ji bo ronîkirinê, bêtir werin bikaranîn. Mûyeke pêxistî (vêxistî) divê ti carî bê çavdêrî neyê hiştin. Mûyê li ser rûyekî zexm û berxwedêrê agir deynin ku dûrî perde, xeml, kaxez û materyalên din ên ku zû agir digirin be. Her weha, baldar bin ku zarok û heywanên malê nêzî mûyê nebin. Dema ku hûn ji odeyê derdikevin an jî diçin razanê, her tim mûyên xwe vemirînin.

Qutbûna elektrîkê dikare di her kêliyê de çêbibe, lê di demsala tarî de, amadekariyeke baş a pêşwext birêvebirina rewşê gelekî hêsantir dike.

Gava biçûk a îro, ewlehiya êvarên tarî yên sibehê misoger dike.

XIZMETA LEŞKERÎ BEŞEKÎ BIÇÛK Ê JIYANÊ YE, LÊ BELÊ MIROV DIKARE DI WÊ DEMÊ DE GELEK TIŞTAN FÊR BIBE.

Di hejmara berê de, me Najma di beşa "Jin di Çalakiyê de" de nas kir. Niha dora birayê wê, Mohamud Ali Abdi ye ku li Vekaranjärviyê xizmeta xwe ya leşkerî dike û derfet hatibûyê ku serpêhatiya xwe biaxive. Mohamud behsa tiştên ku xizmeta leşkerî heta niha fêrî wî kirine dike; her weha diyar dike ku wî çawa wekheviya di nav artêşê de tecrûbe kiriye û dixwaze çi peyamê bide ciwanên ku xwe ji bo xizmeta leşkerî amade dikin.

Niha tu li ku derê xizmetê dikî?

Ez li Vekaranjärviyê me û wekî topvan (artîlerîst) xizmetê dikim. Min di meha Tîrmehê de dest bi xizmeta xwe kir û dema xizmeta min şeş meh e.

Ji aliyê ezmûn û zanyariyê ve, leşkeriyê çi tevlî te kir?

Xizmeta leşkerî hestê berpirsiyariyê, dîsîplînê û rêxistinkirinê fêrî min kir. Min ezmûnên nû bi dest xistin û min karî xwe di mijarên ku berê min bawer nedikir de biceribînim. Her weha vê yekê ez ji "qada rehetiyê" (herêma aramiyê) jî derxistim.

Li gorî te, wekhevî û mafên wekhev di xizmeta leşkerî de çawa têne sepandin?

Gelekî baş e. Min rastî ti cudakarî an jî muameleyeke newekhev nedît. Bi hemûyan re helwesteke wekhev tê nîşandan, û ji ber paşxaneya min nêzîkatiyeke cuda beramberî min nehatiye kirin.

Mohamud Ali Abdi

Dema ku tu li vê biryara xwe vedigerî, nirxandina te ya niha çi ye?

Min bi xwe xizmeta şeş-mehî hilbijart ji ber ku planên min ên din hebûn. Dibe ku wê demê min baş nedifikirî ku perwerdehiya serokatiyê ka çiqas tiştî tevlî mirov dike. Mînakî, min efserekî (serbazekî) bi paşxaneya Somalî dît ku kesekî gelekî zîrek û mînakî ye. Dema hûn wî dibînin, hûn fêm dikin ku perwerdehiya serokatiyê bi rastî dikare mirov gelekî pêş bixe. Ger planên we rê bidin, ez pêşniyar dikim ku hûn serlêdanê bikin. Hûn dikarin gelek zanyariyên ku dê paşê di jiyanê de bi kar werin jê wergirin.

Tiştekî ku tu dixwazî ji ciwanekî re bibêjî ku amadekariyê ji bo xizmeta leşkerî dike an jî dest bi karekî nû dike çi ye?

Bi hestekî baş û motîvasyoneke bilind biçin wir. Xizmeta leşkerî tenê beşekî biçûk ê jiyanê ye, lê belê hûn dikarin di wê demê de gelek tiştan fêr bibin. Ew der cihê ku hûn dikarin tiştên nû biceribînin, xwe di azmûnan de derbas bikin û aliyên nû yên kesayetiya xwe kifş bikin e.

Tişta herî baş di xizmeta leşkerî de ji bo te çi bû?

Beşa herî baş ew e ku mirov nasiya xwe bi heval û kesên nû re çêdike. Di leşkeriyê de hûn tiştên ku di jiyana rojane ya sivîl de nakin jî diceribînin. Min karî derfetên rahênana bi çekan bi dest bixim û di demeke nêzîk de em ê rahênana gulebaranê bi topan re jî bikin. Fêrbûna ka mirov çawa di rewşên cihêreng de tevdigere gelekî balkêş e.

Dema ku mijar dibe parastina welat, Fînlanda çawa amade ye?

Fînlandiyayê gelek derfet dan min; mînakî derfeta xwendinê û avakirina jiyanekê li vir. Eger pêwîstî bi parastina Fînlandiyayê hebe, ez ê xeta wê biparêzim.

Di nav artêşê de, ez fêr dibim ka mirov çawa vî karî dike, û wekî topvanekî (artîlerîstekî), min erka xwe jî baş fêr bibe. Ji bo min, parastina Fînlandiyayê dê bibe erk û deynê ser milan.

Gava mijar dibe ewlehî, bira û xwişk dibin yek.

Xwişka Mohamud, Najma, di hejmara berê ya Kantamayê de di beşa "Jin di Çalakiyê de" de cih girtibû. Mohamud diyar dike ku ew bi xwişka xwe û bi perwerdehiya wê ya di rêya çalakiyên MVM ry'yê de pir serbilind e.

Çîroka vê xwişkê û birayî girîngiya piştgiriya kesên nêzîk ji tîne bîra me. Mînak û helwesta malbatê dikarin bandoreke rasterast li ser wê yekê bikin ka ciwanek çawa cîranî û cihê xwe di civaka Fînlandiyayê de dibîne û çawa dibe beşek ji ewlehiya hevpar.

ÇIMA PÊŞNIYAR TÊ KIRIN KU XIZMETA LEŞKERÎ BÊ TEMAMKIRIN, Û EW DI JIYANA SIVÎL Û XEBATÊ DE ÇI FEYDE Û DESTKEFTIYAN BI XWE RE TÎNE?

Feydeyên xizmeta leşkerî di tecrûbeyên ciwanan de jî pir caran dibin mijara nîqaşê. Di hevpeyvînan de, xwebawerî, girtina berpirsiyariyê, hevaltiyên nû, jêhatîbûna karkirina bi tîmê re û girîngiya perwerdehiya serokatiyê bi berdewamî tên anîn ziman.

Lê belê, xizmeta leşkerî dikare di jiyana sivîl û ya xebatê de bi awayekî berbiçav çi destkeftiyan ji bo paşerojê peyda bike? Di vê hejmarê de, Major (res.) Jyri Vilamo, Serokê Yeketiya Efserên Yedek ên Fînlandiyayê, vê mijarê ji perspektîfa pisporekî bi berfirehî şirove dike.

Xizmeta leşkerî ya ku bi serkeftî tê temamkirin bi gelek awayan bi sûd û feyde ye, her çend hinek feydeyên wê ji berê ve neyên ferqkirin jî. Hêzên Parastinê (Puolustusvoimat) yek ji saziyên herî rêzdar û pêbawer ên Fînlandiyayê ne; nêzîkî %86ê welatiyan baweriya xwe bi wan tînin.

Xizmeta leşkerî ji bo mêrên Fînlandî erkeke qanûnî û welatparêzî ye, û ji bo jinan jî li ser bingeha xwebexşiyê ye. Lê belê, her welatiyê Fînlandiyayê xwedî erka destûrî (anûsî) ya parastina welêt e. Di rewşên krîzê de, pêwîstiya civakê bi me giştan heye; bêyî ku xizmeta leşkerî temam kiribe an na, her kes dikare berpirsiyariya xwe ya ji bo ewlehiya civakî bi cih bîne

Xizmeta sivîl (siviilipalvelus) jî li kêleka xizmeta leşkerî vebijarkeke din e. Xebatên têkildarî amadekariya krîzê dikarin li ser bingeha xwebexşiyê di qadên cihêreng ên civakê de bêne kirin.

Jêhatîbûn û Şiyanên Kesane

- Xwediydêriya li hemberî stresê (Ragirtina stresê): Xwediydêrî û sebra li hemberî stresê dema ku rewşên dijwar di bin zext û sînordariyên demê de têne çareserkirin pêş dikeve.
- Rêvebiriya demê: Pabendbûna bi bernameyan û rêxistinkirina kar û erkan baştir û rêkûpêktir dibe.
- Berxwedana derûnî (Resilienssi) Berxwedan û xebata armanc navendî dibin alîkar ku kar û peywir di nav dijwarî û astengiyan de jî bi serkeftî bêne temamkirin.

Xebata Tîmê û Torên Pêwendiyê

- Jêhatîbûnên hevkariyê (Xebata tîmê) Di dema xizmetê de, mirov fêr dibe ku bi kesên cihêreng re bixebite da ku bi serkeftî bigihîje armanceke hevpar.
- Tora civakî û peywendî: Di dema xizmetê de, mirov bi kesên ji seranserê Fînlandiyayê re nasiya xwe çêdike; ev yek dikare bibe sedema dostaniyên demdirêj û peydakirina torên pêwendiyê yên bi qîmet di jiyana xebatê de jî.

Prensîbên Rêveberiya Serketî

- Jêhatîbûn û Perwerdehiya Rêbertiyê Perwerdehiya serokatiyê û rêbertiyê (AUK an RUK) fêrî mirovî dike ku nirxandinê bike û werbigire, çalakiyan plan bike, tîm û kesan bibe serî, dema xwe bi rê ve bibe û di rewşên dijwar de biryarên bi bandor bide.
- Berpirsiyarî: Girtina berpirsiyariya ji bo kiryarên kesên din, şiyana mirovî ya ji bo bicihanîna erênî ya erkên dijwar û rolên rêbertiyê di nava jiyana sivîl û xebatê de jî gelekî zêde dike.

Bi taybetî serlêdana ji bo perwerdehiya serokatiyê hêjayî wê ye. Hêzên Parastinê yên Fînlandiyayê mezintirîn dabînkerê perwerdehiya serokatiyê li Fînlandiyayê ne, û perwerdehiya serokatiyê ya ku ew pêşkêş dike di jiyana xebatê de jî pir tê teqdîrkirin. Gelek çavdêr û rêvebirên heyî perwerdehiya binefser an efserê yedek temam kirine.

Yek ji xalên bihêz ên xizmeta leşkerî ya Fînlandiyayê ew e ku her kes xizmeta xwe ji heman xala destpêkê dest pê dike. Zayend, paşxane, rengê çerm an taybetmendiyên din ên kesane diyar nakin ka meriv çawa tê dermankirin. Hêjayî gotinê ye ku hûn bi awayekî çalak eleqeya xwe ji bo erkên cûda nîşan bidin, lê hilbijartina erkê ya dawîn li gorî hewcedarî û nirxandinên guncawbûnê yên Hêzên Parastinê tê kirin. Helwesta we û rewşa we ya fizîkî ya baş pêkanîna xizmeta we hêsantir dike û ji we re dibe alîkar ku hûn di wê de biserkevin.

Li gorî lêkolînan, xizmeta leşkerî dikare di heman demê de piştgiriyê bide entegrasyonê di nav civaka Fînlandiyayê de. Ew ruhê civakê xurt dike, pêşî li marjînalîzebûnê digire, û derfetek peyda dike ku dostaniyên ku ji bo tevahiya jiyanê dom dikin werin afirandin.

Jyri Vilamo, majuri (res.)
Serokê Konseya Federal
Komeleya Efserên Yedek
ên Fînlandî

FERHENGA EWLEHIYÊ

EWLEHIYA GIŞTÎ/ KOKONAISTURVALLISUUS

RÊBAZA FÎNLANDÎ YA MISOGERKIRINA EWLEHIYA CIVAKÊ BI HEV RE. DESTHILATDAR, ŞÎRKET, RÊXISTIN Û WELATÎ DI HEMÛ REWŞAN DE FONKSIYONÊN GIRÎNG ÊN CIVAKÊ MISOGER DIKIN.

EWLEKARIYA DABÎNKIRINÊ/HUOLTOVARMUUS

ŞÎYANA MISOGERKIRINA KU BERHEM, XIZMET Û PERGALÊN KU JI BO MIROVAN Û CIVAKÊ GIRÎNG IN, TEWRA DI REWŞÊN GIRAN Û REWŞÊN AWARTE DE JÎ DIXEBITIN. MÎNAK XWARIN, ENERJÎ, VEGUHASTIN Û LÊNÊRÎNA TENDURISTIYÊ NE.

BERXWEDANA LI DIJÎ KRÎZÊ / KRIISINKESTÄVYYS (RESILIENSSI)

ŞÎYANA TAKEKESEKÎ, CIVATEKÊ, AN CIVAKÊ JI BO PARASTINA ŞIYANA XWE YA KARKIRINÊ DI REWŞÊN DIJWAR DE, JI BO MIJÛLBÛNA BI ALOZIYAN RE Û JI BO XWE JI WAN RIZGAR BIKE.

FONKSIYONÊN GIRÎNG ÊN CIVAKÊ/ YHTEISKUNNAN ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT

EV FONKSIYONEK AN JÎ KOMEKE ERKÊN BINGEHÎN IN KU DIVÊ DI BIN HER ŞERT Û MERCÎ DE ÇI DI DEMA AŞTIYÊ, ÇI DI QEYRANÊN MEZIN AN JÎ DI DEMA ŞER DE BÊNE PARASTIN Û DOMANDIN DA KU JIYANA LI WELÊT RANEWESTE.
LI VIR ŞEŞ WARÊN SEREKE YÊN VAN FONKSIYONÊN GIRÎNG HENE:

EWLEKARIYA SÎBER/ KYBERTURVALLISUUS

TEDBÎRÊN PARASTINA PERGALÊN DÎJÎTAL, DANEYAN Û BIKARHÊNERÊN WAN JI GEFÊN SÎBER. EWLEHIYA SÎBER NE TENÊ TEKNOLOJIYÊ, LÊ DI HEMAN DEMÊ DE MIROVAN Û PRATÎKAN JÎ ELEQEDAR DIKE.

BANDORA AGAHDARIYÊ/ INFORMAATIOVAIKUTTAMINEN

ÇALAKIYEKE ZIRARDAR KU TÊ DE AGAHÎ JI BO BANDORKIRINA LI SER TÊGIHÎŞTIN, BIRYAR AN KIRYARÊN MIROVAN TÊ BIKAR ANÎN. EW DIKARE KARANÎNA AGAHIYÊN DEREWÎN AN JÎ ŞAŞ, LÊ DI HEMAN DEMÊ DE AGAHDARIYA RAST JI BO ARMANCEKÊ JÎ DI NAV XWE DE BIGIRE.

RÊVEBERIYA BERDEWAMIYÊ/JATKUVUUDENHALLINTA

AWAYÊ RÊXISTINEKÊ JI BO AMADEKARIYA JI BO ASTENGIYAN, DA KU OPERASYONÊN GIRÎNG BIKARIBIN DI REWŞEK DIJWAR DE JÎ BERDEWAM BIKIN Û JI WÊ RIZGAR BIBIN.

JÎNGEHA EWLEHIYÊ/ TURVALLISUUSYMPÄRISTÖ

REWŞ, BÛYER, GUHERTIN Û GEFÊN KU BANDORÊ LI EWLEHIYA FÎNLANDIYAYÊ, CIVAKÊ AN MIROVAN DIKIN. EV YEK, BO NIMÛNE, JI HÊLA REWŞA NAVNETEWEYÎ, TEKNOLOJIYÊ, ABORIYÊ, JÎNGEHÊ Û KRÎZÊN CÛRBECÛR VE TÊ BANDORKIRIN.

PARASTINA NETEWEYÎ YA TEVAHÎ/KOKONAISMAANPUOLUSTUS

KOMEK ÇALAKIYÊN LEŞKERÎ Û SIVÎL KU SERXWEBÛNA FÎNLANDIYAYÊ, EWLEHIYA WELATIYÊN WÊ Û KARÊ CIVAKÊ LI DIJÎ GEFÊN CÛRBECÛR DIPARÊZIN.

HEVKARÎ/ YHTEISTOIMINTA

ÇALAKIYÊN HEVBEŞ, KU TÊ DE AKTORÊN CUDA AGAHÎ Û ÇAVKANIYAN PARVE DIKIN Û BI HEV RE DIXEBITIN DA KU BIGIHÎJIN HEMAN ARMANCÊ. EWLEKARIYA GIŞTÎ LI SER VÊ CELEB HEVKARIYÊ YE.

Ewlehî ya her kesî ye - tevlî me bibin!

Wekî endam, hûn ne tenê çalakiyan dişopînin, lê di heman demê de hûn dikarin bi yên din re Fînlandiyeke ewletir ava bikin, fêr bibin û beşdar bibin.

Serlêdana endametiyê bi şopandina koda QR tije bikin

Ji bo bêtir agahdarî:

toimisto@mvmry.fi

www.mvmry.fi

Kovara Kantama bi piştgiriya Weqfa Piştgiriya Hêzên Parastinê yên Fînlandiyayê û Weqfa Sendîkayên Hêzên Parastinê yên Fînlandiyayê tê weşandin.

Maanpuolustuksen kannatussäätiö